AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA

Brüsszel, 4.2.2008
COM(2008) 38 végleges

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE

az EU igazságszolgáltatási politikáinak és gyakorlatának megvitatására szolgáló fórum létrehozásáról

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE

az EU igazságszolgáltatási politikáinak és gyakorlatának megvitatására szolgáló fórum létrehozásáról

1. BEVEZETÉS

1. 2004-ben az Európai Tanács elfogadta az Európai Unióban a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülése megerősítéséről szóló hágai programot[1], és sürgette, hogy hozzanak létre egy az igazságszolgáltatás területével kapcsolatos uniós politikák végrehajtásának objektív és pártatlan értékelését lehetővé tevő rendszert, amely ugyanakkor teljes mértékben tiszteletben tartja a bíróságok függetlenségét. Ezt egy 2005 februári európai parlamenti ajánlás hagyta jóvá[2]. A hágai program végrehajtására irányuló cselekvési terv[3] megállapította, hogy ez erősítené a kölcsönös bizalmat.

2. Az igazságszolgáltatással kapcsolatos szakpolitikák tervezésének és végrehajtásának minden szakaszában szükség van az érintett felekkel folytatott párbeszédre annak érdekében, hogy át lehessen tekinteni az igazságügyi együttműködés javításának lehetőségeit és egy európai igazságügyi térség létrehozását, ami annak meghatározására szolgálna, hogy milyen intézkedéseket kell elfogadni, hogy értékelni lehessen az elfogadott intézkedések helyes átültetését és végrehajtását, valamint hogy megfelelően alkalmazzák-e őket és elérik-e céljukat. Általánosabban véve tudnunk kell, hogy az európai igazságügyi térség hatékonyan működik-e, és hogy a területen dolgozók elégedettek-e vele.

3. A Bizottság létre kíván hozni egy igazságügyi fórumot (a továbbiakban: a fórum), amely állandó eszközül szolgálna a résztvevők egyeztetéseihez, visszajelzések kommunikálásához és az EU igazságszolgáltatásai politikái és gyakorlata átlátható és objektív felülvizsgálatához. A fórum figyelembe fogja venni a szerződésekből fakadóan a polgári és bűntetőügyi politikák között fennálló különbségeket. Két fő tevékenységi köre lesz: (1) egyrészt a Bizottság szakértői véleményekkel való ellátása az EU igazságszolgáltatással kapcsolatos politikáiról és jogszabályiról, másrészt pedig (2) az EU igazságügyi rendszerei közötti kölcsönös bizalom fokozása a kölcsönös megismerés által.

4. Az uniós igazságügyi rendszerek összes szereplője közötti nyílt párbeszéd számos módon erősíteni fogja a kölcsönös bizalmat. Hatással lesz a polgárokra is, akik jobban el tudják majd fogadni és tiszteletben fogják tartani az EU igazságügyi rendszerét, ha megértik, hogy hogyan és miért működik az hazai szinten. Nélkülözhetetlen a politikai szint bizalma, mivel az uniós eszközöket nemzeti jogszabályok hajtják végre. Végezetül nemcsak a polgároknak, hanem az igazságügyben dolgozóknak, különösen a bíráknak is meg kell érteniük és el kell fogadniuk ezeket, ezért meg kell, hogy legyenek győződve személyesen ezek szükségességéről és hatékonyságáról. Ha ezek közül a szintek közül bármelyiken hiányzik a bizalom, az azt jelenti, hogy a rendszer nem fog megfelelően működni.

---

[1] HL C 53., 2005.3.3., 1. o., 3.2 pont.

[2] Az Európai Parlament ajánlása a Tanácsnak a büntető igazságszolgáltatás minőségéről és a tagállamok büntetőjogának harmonizálásáról: A6-0036/2005.

[3] HL C 198., 2005.8.12., 1. o., 4.1 pont.

5. Az EU minden polgára jogosult magas színvonalú igazságszolgáltatásra mindenütt az EU határain belül. Ez annál is fontosabb, mivel az 1999-es tamperei Európai Tanács kimondta, hogy „a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésének térsége a kölcsönös elismerés elvére fog épülni”. Ezért a bírósági határozatoknak szabadon és gyorsan kell áramolniuk az EU-ban, a szokásos ellenőrzések és biztosítékok közbeiktatása nélkül. A kölcsönös elismerés azonban csak akkor működik, ha bizalom van a tagállamok között. A hágai program megállapította, hogy az igazságszolgáltatás minősége kulcsfontosságú a kölcsönös bizalom megerősítése szempontjából: „A kibővített Európai Unióban a kölcsönös bizalomnak arra a bizonyosságra kell épülnie, hogy minden európai polgárnak olyan igazságszolgáltatási rendszerhez van hozzáférése, amely magas minőségi szabványoknak felel meg.”

6. Az igazságszolgáltatás szakpolitikáiról és gyakorlatáról folytatott rendszeres párbeszéd kiemelt fontosságú nemcsak a kölcsönös bizalom erősítése, a kölcsönös elismerés javítása és az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés, hanem nagyobb összefüggésben a társadalom megfelelő működése szempontjából is. Az egyik mérlegelendő szempont az egészségesen működő igazságügyi rendszerek gazdasági hatása. A lisszaboni stratégia[4] prosperáló európai gazdaság megvalósítására törekszik. A jó igazságszolgáltatási rendszer és a dinamikus gazdaság összefüggnek egymással. A megbízható jogi környezet mindenképpen előnyt jelent a mai globális versenykörnyezetben, és az EU-nak össze kell hangolnia a tagállamok e téren tett erőfeszítéseit.

7. 2006 júniusában a Bizottság elfogadta a szabadsággal, a biztonsággal és a jog érvényesülésével kapcsolatos uniós politikák értékeléséről szóló közleményt[5] (a továbbiakban: a 2006. júniusi közlemény). A fórum tevékenységei jól fognak illeszkedni a 2006. júniusi közlemény által létrehozott mechanizmusokhoz azáltal, hogy kiegészítik az információgyűjtést és az érintettekkel való konzultációt, a jelentéseket és a mélyreható értékelési fázisokat.

8. 2006 szeptemberében a Bizottság szakértői találkozót szervezett, hogy felmérje a fórum támogatottságának mértékét. A visszajelzések alapján az érintetteknek tetszik a kezdeményezés, és egyetértenek abban a Bizottsággal, hogy az igazságügyi fórum számos szinten hozzájárul majd a kölcsönös bizalom erősítéséhez. Az igazságügyben dolgozók és más szakértők is helyénvalónak tartották, hogy számításba veszik nézeteiket, tapasztalatukat és szaktudásukat az uniós jogszabályok előkészítése, elfogadása és végrehajtása során.

2. A FÓRUM CÉLKITŰZÉSEI

2.1. Mire van szükség?

9. Jelenleg nincsen rendszeres párbeszéd vagy hivatalos kommunikációs csatorna az EU hatóságai és az igazságügyben dolgozók között annak megvitatására, hogy milyen megfontolások állnak egy jogszabályjavaslat mögött, vagy hogy milyen hatása lesz az elfogadott eszközöknek az igazságügyi együttműködés mindennapos

---

[4] Az Európai Tanács lisszaboni ülésén (2000. március 23–24.) az állam- és kormányfők útjára bocsátották a lisszaboni stratégiát, amely azt a célt tűzte ki, hogy az EU a világ legversenyképesebb gazdaságává váljon, és teljes foglalkoztatottság valósuljon meg 2010-re.

[5] COM(2006) 332 végleges, 2006.6.28.

megvalósulására. Az elfogadott eszközöket a nemzeti rendszerekre kifejtett hatásuk szempontjából kell értékelni.

10. Az igazságügyben dolgozók, akik kapcsolatba kerülnek és dolgoznak majd az EU intézkedéseivel, már korai szakaszban hozzá kell hogy szólhassanak ezekhez. Amint elfogadásra kerül egy intézkedés, meg kell vizsgálni az alkalmazás hatókörét, azt, hogy eléri-e azokat a célokat, amelyekre tervezték, és a célkitűzések eléréséhez szükséges költségeket, beleértve minden előre nem látható és nem szándékolt következményt is.

11. A fórum legfontosabb célkitűzése, hogy javítsa a politikameghatározást a polgári és büntető igazságszolgáltatás területén azáltal, hogy állandó keretet nyújt az érintettekkel folytatott párbeszédhez és a hatályos eszközök alkalmazásának felülvizsgálatához, és hozzájárul a nagyobb kölcsönös bizalom eléréséhez európai szinten.

2.1.1. Hozzájárulás az előzetes értékelési szakaszhoz

12. Eddig az EU szakpolitikai irányait és jogalkotási programját nagyrészt anélkül vázolták fel, hogy a munka kezdeti szakaszában megkérdezték volna az igazságszolgáltatásban dolgozókat. Amikor volt idő Zöld Könyv kiadására a javaslat megszövegezése előtt, az igazságszolgáltatásban dolgozók hozzájárulása hasznos volt ebben a szakaszban. A fórum lehetőséget fog biztosítani a párbeszédre a szakpolitikák tervezési szakaszában. Ezenkívül a Bizottság elkötelezett a kibővített hatásvizsgálat használata mellett (beleértve az alapvető jogokra gyakorolt bármilyen hatás vizsgálatát) a javaslatok elfogadása előtt. A fórum gyakorlati tapasztalatait fel fogják használni a kibővített hatásvizsgálat elkészítésénél.

2.1.2. Az eszközök jogi és gyakorlati alkalmazásának áttekintése

13. A büntető és polgári igazságszolgáltatás terén elfogadott legtöbb eszköz megköveteli a Bizottságtól, hogy értékelő jelentést készítsen a hazai jogalkotásban való alkalmazásukról. A Bizottság konzultálhatna a fórummal ebben a szakaszban[6].

14. A fórummal való konzultáció különösen helyénvaló lenne a gyakorlati végrehajtás szempontjából. A polgári területen a IV. cím alatt elfogadott eszközök végrehajtása az EK-Szerződés 68. cikke értelmében az Európai Bíróság (a továbbiakban: a Bíróság) joghatósága alá tartozik. Ezen kívül az EK-Szerződés 226. cikkében említett monitoring mechanizmus lehetővé teszi a Bizottság számára, hogy a Bírósághoz forduljon, ha egy tagállam nem tesz eleget kötelezettségeinek. A büntető igazságszolgáltatás területén az 1997-es együttes fellépés[7] által létrehozott mechanizmust három alkalommal használták a szervezett bűnözés elleni küzdelem során: egyszer a kölcsönös jogsegély gyakorlati megvalósítása során, egyszer a kábítószer-ellenes politikában, és egyszer a tagállamok és az Europol közötti bűnüldözési információcsere alkalmával. A negyedik alkalmazás az európai elfogatóparancs végrehajtásával kapcsolatban 2006-ban kezdődött. Az értékelés egy kérdőívvel indul, ezt követően a tagállamok által kijelölt szakértői csoportok tanulmányi látogatására kerül sor. A szakértői csoportot a Tanács Főtitkársága segíti, a Bizottság közreműködésével. Ugyanezt a módszert alkalmazzák a nemzeti

---

6 Például a 2005. júniusi európai elfogatóparancsról szóló tanácsi következtetések felszólították a Bizottságot, hogy konzultáljon a tagállamokkal a jelentés kibocsátása előtt annak érdekében, hogy el lehessen kerülni a nemzeti jogszabályok bármilyen félreértését.

7 A Tanács által 1997. december 5-én elfogadott 97/827/IB együttes fellépés.

terroristaellenes intézkedések szakértői értékelése során is. A módszert a 2001. szeptember 20-i soron kívüli Bel- és Igazságügyi Tanács[8] határozta meg. Ezekből az értékelésekből jelentések születtek, ide értve a tagállamok számára tett ajánlásokat is, de a kölcsönös jogsegélyről szóló első jelentés[9] kivételével ezek bizalmasak maradtak. Ezen kívül azoknak a tagállami bíróságoknak, amelyek elfogadták az Európai Bíróság joghatóságát a büntetőügyekben, lehetőségük van arra, hogy egy ügyet a 234. cikk szerinti előzetes határozathozatalra a Bíróság elé utaljanak, de erre csak korlátozott számban van lehetőség.

15. Az együttes fellépés rendszere hosszadalmas, nehézkes folyamat, amely nem indokolt minden eszköz esetében, így vannak olyan eszközök, amelyeket nem értékelnek végrehajtásukat követően. A fórum keretet fog biztosítani az eszközök konkrét alkalmazására vonatkozó gyakorlati információcsere számára, ezáltal jobban értékelhető lesz az eszközök jogi együttműködésre gyakorolt hatása.

2.1.3. Az uniós intézkedések nemzeti igazságügyi rendszerekre és az igazságügyi együttműködésre gyakorolt általános hatásának vizsgálatához való hozzájárulás

16. Az elfogadott intézkedések végrehajtásának értékelése nem elegendő sem jogalkotási sem gyakorlati szempontból, amennyiben nem vizsgálják meg ezeknek az eszközöknek az olyan általános szakpolitikai célkitűzésekre kifejtett hatását, mint pl. az európai igazságügyi térség működése.

17. Szükség van az uniós politikák hatásának átfogóbb vizsgálatára, amely által kialakíthatóak lennének olyan kritériumok, amelyekkel mérhető lehetne, hogy az intézkedés:

- elérte-e konkrét céljait (például az európai elfogatóparancs célja az volt, hogy egyszerűsítse és gyorsítsa a kiadatásokat az EU-n belül),
- hozzájárult-e az EU globális céljaihoz (pl. az igazságszolgáltatási hatóságok közötti együttműködés megkönnyítése és gyorsítása, a bírósági határozatok végrehajtási hatékonyságának növelése az EU-ban, az uniós polgárok igazságszolgáltatáshoz való hozzáférésének javítása, a szervezett bűnözés elleni küzdelem és a kölcsönös bizalom előmozdítása),
- az intézkedésnek voltak-e előre nem látott (pozitív vagy negatív) következményei.

18. Amennyiben lehetséges, végre kell hajtani egy költség-haszon elemzést is, ami pénzügyi és nem pénzügyi kritériumokat is figyelembe vesz.

2.1.4. Az igazságszolgáltatás minőségéről folyó párbeszédhez való hozzájárulás a kölcsönös bizalom erősítésének céljából

19. A fórum lehetőséget fog teremteni az egymás igazságügyi rendszeréről folyó vitára és párbeszédre, és így ösztönzi a kölcsönös bizalmat az EU igazságügyi rendszereire vonatkozó ismeretek gazdagításával. A nemzeti igazságügyi rendszerek képviselői rendszeresen találkozhatnának és megvitathatnának különböző kérdéseket, valamint megoszthatnák egymással bevált gyakorlataikat, illetve adott esetben újakat is kialakíthatnának.

---

[8] A terrorizmus elleni küzdelem érdekében elfogadott nemzeti jogi szabályozásoknak és ezek alkalmazásának az értékelésére szolgáló mechanizmus létrehozásáról szóló, 2002. november 28-i 2002/996/IB tanácsi határozat (HL L 349., 2002.12.24.).

[9] Zárójelentés, Büntetőügyekben nyújtott kölcsönös jogsegély (2001/C 216/02).

20. A büntetőügyekben hozott bírósági határozatok kölcsönös elismerése elvéről, valamint a tagállamok közötti kölcsönös bizalom erősítéséről szóló 2005-ös közleményében[10] a Bizottság felvázolta, hogy hogyan szándékozik erősíteni a kölcsönös bizalmat egy sor kísérő intézkedéssel (az értékelő mechanizmusok megerősítése, az igazságügyben dolgozók közti kapcsolatépítés ösztönzése és az igazságügyi képzés fejlesztése). A fórum szerepet fog vállalni az első két tevékenységben, és talán lesz némi hatása a harmadikra. Bebizonyosodott, hogy az igazságügyben dolgozók egymással való megismertetése javítja a kölcsönös bizalmat. Ezek a kísérő intézkedések nemcsak az uniós intézkedések, hanem a nemzeti rendszerek jobb megértéséhez is hozzájárultak. Az igazságügyi hatóságok közötti csereprogram[11] során például kapcsolatok alakultak ki az igazságügyben dolgozók között, amely megkönnyíti az igazságügyi együttműködést konkrét esetekben, és lehetővé teszi az érintettek számára, hogy jól működő bírósági gyakorlatokkal ismerkedhessenek meg (pl. a bíróságok igazgatásával, határidőkkel és a sértetteknek nyújtott segítséggel kapcsolatban), és ennek eredményeképpen javíthassák saját gyakorlatukat. Az ilyen tevékenységeket sokkal rendszerezettebb módon kellene szervezni, hogy erősíthessék egymás hatását. A polgári területen a polgári és kereskedelmi ügyekben a bizonyításfelvétel tekintetében történő, a tagállamok bíróságai közötti együttműködéséről szóló 1206/2001/EK tanácsi rendelet jelent fontos lépést az igazságügyi hatóságok közötti kölcsönös bizalom erősítése felé. Az Európai Igazságügyi Hálózat polgári és kereskedelmi ügyekben játszik fontos szerepet a bevált gyakorlatok terjesztésében.

2.2. Hatékony együttműködés az Európa Tanáccsal

21. Az Európa Tanácsnak számos szektorális értékelési mechanizmusa[12] van, amelyek hasonlóképpen működnek. Az EU-n belüli kölcsönös bizalom építése szempontjából leginkább az igazságszolgáltatás hatékonyságát szolgáló európai bizottság (CEPEJ) releváns, melynek célja az Európa Tanács tagállamai igazságügyi rendszerei minőségének javítása. A CEPEJ legfontosabb feladata, hogy biztosítsa a tagállamok igazságszolgáltatási rendszerei hatékonyságára vonatkozó elvek és szabályok megfelelő végrehajtását. Az európai igazságügyi rendszerek értékeléséről készült 2006-os jelentés részletes adatokat tartalmaz az igazságügy helyzetéről.

22. Az EU számára lényeges, hogy összehangolja munkáját az Európa Tanács tevékenységeivel, és elkerülje a CEPEJ-ével párhuzamos munkát. Folytatódnia kell a Bizottság és a CEPEJ közötti együttműködésnek, amely közös kezdeményezésekre is kiterjedhetne az igazságszolgáltatás minőségének javítása és a kölcsönös bizalom erősítése érdekében.

23. A fórum hozzá fog járulni ilyen műveletek végrehajtásához, pl. a CEPEJ eredményeinek hasznosításával és a CEPEJ-jel való konstruktív együttműködéssel. A fórumban a CEPEJ képviselőjének is részt kellene vennie.

24. Fontos figyelembe venni a kölcsönös elismerés elve végrehajtásának különlegességeit és az igazságszolgáltatáshoz való jobb hozzáférés célját az EU

---

10 COM(2005) 195., 2005.5.19.

11 A 2007. évi munkaprogramban.

12 E.g. Pl. GRECO (korrupcióellenes államok csoportja), MONEYVAL (a pénzmosás elleni intézkedések értékelését vizsgáló szakértői bizottság), amelyek modellként szolgáltak a FATF, a kínzás és embertelen bánásmód vagy büntetés elleni védelem európai bizottsága (CPT) és (az emberkereskedelem elleni küzdelemről szóló egyezmény keretében létrejött) GRETA létrehozásakor.

tagállamai által elérni kívánt nagyobb fokú integrációra reflektálva. Specifikus tanulmányokat hatékony lenne a CEPEJ munkájának felhasználásával elkészíteni. Az olyan témák lennének kézenfekvőek ehhez, mint például a bíróságok tolmácsszolgálatának vagy egyéb szolgáltatásainak a felhasználó szemszögéből mért minősége egy „ügyfélközpontú megközelítés”elfogadásával.

3. A FÓRUM SZEREPE

3.1. Az EU igazságszolgáltatásának áttekintése

3.1.1. Az ex ante szakasz

25. A fórumot fel fogják kérni, hogy a jogalkotási programok tervezésének lehető legkorábbi szakaszában fejtse ki véleményét, adjon tanácsot, és segítsen szakértelmével. Amint döntés születik arról, hogy uniós szintű döntés kívánatos egy bizonyos területen, ki fogják kérni a fórum véleményét minden egyes szakpolitikai alternatíva gyakorlati vonzatairól, és felkérhetik, hogy működjön közre különösen az adott intézkedéshez kapcsolódó hatástanulmány elkészítésénél.

3.1.2. A jogi és gyakorlati következmények áttekintése

26. A büntető igazságszolgáltatás területén a Bizottság értékelő munkája lényegében az eszközök jogi végrehajtására koncentrál. A gyakorlatban azonban rontja a Bizottság jelentéseinek hatását az, hogy a Tanács nem tanulmányozza behatóan és nem követi nyomon őket. Ezt tovább súlyosbítja, hogy nem megfelelés esetén nincs lehetőség jogorvoslatra az Európai Bíróság előtt.

27. A polgári igazságszolgáltatás területén a jogszabályok alkalmazását értékelő tanulmány közreadása előtt készített tanulmányok hasznos áttekintést adhatnának az aktuális helyzetről, de nem kérnek minden hatályos eszközhöz jelentést, és ezek időszakos jellege nem teszi lehetővé, hogy az adott eszköz alkalmazásával kapcsolatos problémákat és nehézségeket figyelembe lehessen venni.

28. A Bizottság nem tartja egyelőre szükségesnek, hogy jogszabállyal szabályozza ezt a területet. Mindamellett amint létrejön a fórum, újra fogják gondolni ennek szükségességét, és különösen a büntetőügyek vonatkozásában meg fogják vizsgálni az 1997-es együttes fellépés felülvizsgálatának szükségességét.

3.1.3. Az igazságügyi együttműködés működésének áttekintése

29. Mivel a fórum nagyrészt igazságügyben dolgozó szakemberekből, a nemzeti igazságügyi közigazgatás képviselőiből és akadémikusokból fog állni, más nézőpontot fog képviselni, és ahol szükséges, képes lesz átfogó megközelítést adni az igazságügyi együttműködéshez, és célzottabban meg tudja majd vizsgálni az EU intézkedéseit.

30. A fórumot egyelőre a Jogérvényesülés, Szabadság és Biztonság Főigazgatósága értékelési mechanizmusa is használni fogja. A 2006. júniusi közlemény fekteti le a Főigazgatóság három fázisú értékelési mechanizmusát, ami a jogérvényesülés, szabadság és biztonsághoz kötődő minden szakpolitikai területre érvényes. Az első lépés egy információgyűjtési és -megosztási rendszer kialakítása (speciálisan kialakított adatlapok segítségével). Ennek le kell fednie a szakpolitikai célkitűzéseket és a fő eszközöket. A második lépés ezeknek az információknak az áttekintése és elemzése. A harmadik lépés a konkrét politikaterületek vagy eszközök célzott

értékelése[13]. A mechanizmust átfogóra tervezték, hogy a jelenlegi gyakorlatra építve és a meglévő adatokat felhasználva lefedjen minden, a Jogérvényesülés, Szabadság és Biztonság Főigazgatósága által kezelt szakpolitikát. A tagállamok és a civil társadalom nézeteit meg fogják vitatni és figyelembe fogják venni. A Bizottság arra törekszik, hogy elkerülje az átfedéseket az uniós és a nemzeti szintű munkában, és jelenleg is egyeztet a Tanáccsal a konkrét létrehozandó mechanizmusról, és arról, hogy hogyan lehetne a közlemény alapján felállított tájékoztatási pontok hálózatát a legmegfelelőbben használni. A fórum munkája be fog kapcsolódni az általános értékelési mechanizmusba. Biztosítani fogja azt a szakértelmet, amelyre az érintettekkel folytatott konzultáció[14] során és a részletes értékelési szakaszban[15] szükség van. A fórum egyik szerepe az lesz, hogy javasoljon olyan területeket, ahol szükség van mélyreható tanulmányok elkészítésére, valamint hogy felügyelje és megszervezze ezeknek a tanulmányoknak az elkészítését.

3.1.4. A kölcsönös bizalom erősítése

31. A szakértők rendszeres találkozói és az uniós eszközök végrehajtásával, az Unió igazságszolgáltatási politikáival és ezeknek a nemzeti igazságszolgáltatási rendszerekkel fennálló interakcióival kapcsolatos eszmecserék ösztönzése által a fórum kulcsszerepet fog játszani a kölcsönös megértés javításában, egy közös igazságszolgáltatási kultúra fokozatos kiépítésében, és a kölcsönös bizalom erősítésében.

4. A FÓRUM ÖSSZETÉTELE ÉS MUNKAMÓDSZEREI

4.1. Összetétel

32. Számos forrásból kell információt gyűjteni: a tagállamoktól, az igazságszolgáltatási szervektől, az igazságszolgáltatásban dolgozóktól, a területen működő nemkormányzati szervezetektől, akadémikusoktól, és ideális esetben az igazságszolgáltatási rendszer használóitól. A tagállamok igény szerint képviselőket küldhetnek a fórum plenáris üléseire és szakosított munkacsoportjaiba. A 2006. szeptemberi szakértői találkozón részt vett bizonyos tagállamok küldöttei világosan megfogalmazták, hogy nem akarnak egy megerőltető folyamat részesévé válni. Ezért a fórum munkájában való részvétel a tagállamok belátása szerint történik, ellentétben a plenáris ülésekkel, ahová minden tagállamnak kívánatos lenne képviselőt delegálni.

33. A Bizottság meg fog hívni egy képviselőt az Európa Tanácsból, lehetőség szerint a CEPEJ-ből, hogy vegyen részt a fórumon annak érdekében, hogy követhessük egymás munkáját, és együttműködhessünk az átfedések elkerülése és egymás munkájának kiegészítése érdekében.

34. Az Eurojust és az európai igazságügyi hálózatok (büntető[16] illetve polgári és kereskedelmi ügyekben[17]) képviselőit is várják, valamint az európai szinten igazságszolgáltatással foglalkozó releváns európai hálózatokéit is. A Bizottság értékelné az olyan hálózatok közreműködését, mint a bírói tanácsok európai hálózata

---

13 A 2006. júniusi közlemény 4.1 szakasza.
14 A 2006. júniusi közlemény 4.1.1 szakasza.
15 Ugyanott, 32. bekezdés.
16 http://www.ejn-crimjust.eu.int/
17 http://ec.europa.eu/civiljustice/

(ENCJ)[18], a legfelsőbb bíróságok elnökeinek európai hálózata[19], az államtanácsok szövetsége[20], a közigazgatási bírák európai egyesülete, az európai ügyvédi kamarák és jogász egyesületek tanácsa (CCBE)[21], az európai bírói és ügyészi szövetség[22], a védőügyvédek európai egyesülete (ECBA)[23], az Eurojustice[24], a jegyzők európai hálózata[25], a PEOPIL (a személyi sérülési ügyekben eljáró ügyvédek páneurópai szervezete)[26], valamint az európai igazságügyi képzési hálózat. A Bizottság szakosodott nemkormányzati szervezeteket is meg fog hívni a fórumba, akik a rendszer felhasználóit fogják képviselni (pl. MEDEL, JUSTICE, Amnesty International, Victim Support Europe[27]). A tagjelölt országok igazságszolgáltatási szakértői is jelen lesznek.

35. A Bizottság akadémiai hálózatokat (ECLAN–európai büntetőjogi akadémiai hálózat, AIDP–nemzetközi büntetőjogi társaság, Eurodefensor) is be szeretne vonni, akik tudományos, objektív álláspontot képviselhetnének, hogy valódi eszmecsere jöhessen létre olyan szakértők bevonásával is, akiknek eltérő a véleménye. A Bizottság az Európai Bíróságot és az Európai Unió Alapjogi Ügynökségét is a lehető legmegfelelőbb módon be szeretné vonni.

36. Az éppen megvitatott témától függően ad hoc jelleggel is meg lehet hívni résztvevőket, ha szakértelemmel rendelkeznek az adott kérdésről. Bizonyos nemzeti, szakmai szervezetek (pl. nemzeti ügyvédi kamarák) érdeklődést mutattak egyes konkrét intézkedések iránt. Az ő nézőpontjuk különbözik az európai szintű szervezetekétől, és *ad hoc* jelleggel közre fognak működni, ha úgy kívánják.

4.2. A fórum munkamódszerei

37. A fórum rendszeresen fog összeülni, évente több alkalommal. Plenáris ülésre évente egyszer fog sor kerülni, de különböző bizottságai olyan gyakran találkoznak, amennyire szükséges[28]. A bizottságokat speciális érdeklődési terület vagy nagy érdeklődésre számot tartó kérdések mentén fogják felállítani mind a polgári, mind a büntető igazságszolgáltatás területén, és olyan konkrét témákat fognak megvizsgálni, mint például a jogsegélyhez való hozzáférés, a felhasználók elégedettsége a bírósági rendszerrel (pl. gyorsaság és tisztességesség), a sértettek kezelése, a fordító és tolmácsszolgálatok, a felek meghallgatása, a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog tiszteletben tartása, a követelések gyors végrehajtása, és a fogyasztók jobb hozzáférése az igazságszolgáltatáshoz.

38. A fórumot felkérhetik arra, hogy alkalmanként külső értékelésekkel segítse a Bizottság jogszabályok végrehajtásáról szóló jelentéseinek összeállítását. A fórum olyan feladatokban is részt fog venni, amelyek az uniós jogszabályok sikeres

---

18 http://195.55.151.16/encj/
19 http://www.uepcsj.org/uk/rpcsjue.php?nopage=187
20 http://www.juradmin.eu
21 http://www.ccbe.org/
22 http://www.amue-ejpa.org
23 http://www.ecba.org/
24 http://www.eurojustice.org/
25 http://www.cnue.eu
26 http://www.peopil.com
27 http://www.euvictimservices.org/
28 Az ebben a közleményben említett tevékenységek költségeit a releváns pénzügyi eszközökből fedezik (különösen a Büntető Igazságszolgáltatás program esetében – 2007/126/IB tanácsi határozat), a meglévő keretekből.

átültetését (az átültetési időszak lejárta után), valamint azt intézkedések eredményeit értékelik egy későbbi időpontban (például 5 évvel a hatálybalépés után).

39. Minden fórumban részt vevő szervezet kijelöl egy állandó kapcsolattartót, akinek törekednie kell arra, hogy minden találkozón részt vegyen, lehetővé téve ezzel a vita folyamatosságát. Ha a kapcsolattartók rendszeresen találkoznak és megismerik egymást, az hozzájárul a folytonossághoz, a szabadabb eszmecserékhez és az őszintébb vitákhoz.

40. A fórum munkájának egyik fontos vetülete a bevált gyakorlatok azonosítása lesz. A bevált gyakorlatok átadása az EU pénzügyi programjai alá tartozó projektek segítségével is ösztönözhető.

41. A fórum részt fog venni az „igazság kristálymérlege" díj nyertesének kiválasztásában. A Bizottság és az Európa Tanács 2005-ben hozta létre a kétévente adományozott európai „igazság kristálymérlege" díjat, amely a polgári igazságszolgáltatási szervezetek és az európai bíróságok eljárásainak innovatív gyakorlatát díjazza a polgári igazságszolgáltatás közigazgatási rendszerei jobb működésének ösztönzésére. A Bizottság tervezi egy ezt kiegészítő, kétévente adományozott díj megalapítását, amivel az olyan határokon átnyúló projekteket díjazná, amelyek hozzájárulnak a kölcsönös ismeretek és a legjobb gyakorlatok terjedésének javulásához a büntető igazságszolgáltatás területén. Ezt a díjat azokban az években adományoznák, amikor nem adományoznak polgári igazságszolgáltatási díjat. A díjazható projektek közé az összehasonlító tanulmányok és/vagy konkrét együttműködési projektek fognak tartozni, amelyek a bíróságok, ügyészségek, ügyvédi kamarák vagy büntetés-végrehajtási intézetek/ feltételesen szabadlábra helyezettekkel foglalkozó intézmények twinning tevékenységei.

42. A fórum feladatai közé fog tartozni a statisztikák kérdésének vizsgálata is. Jelenleg nem állnak rendelkezésre megbízható statisztikák[29], és emiatt nagyon nehéz használható módon összehasonlítani az igazságszolgáltatási rendszereket, de javulás várható ezen a téren. A büntető igazságszolgáltatás területén mostantól rendszerezettebb lesz majd a statisztikák gyűjtése, mivel felállítottak egy uniós szakértői csoportot ezzel a céllal[30]. A bűnözéssel és büntető igazságszolgáltatással kapcsolatos adatokra irányuló szakpolitikai igényekkel foglalkozó szakértői csoport felállításra került, és kétszer ült össze 2007 folyamán (áprilisban és decemberben). Két tematikus bizottság alakult az áprilisi találkozót követően. Ezek az emberkereskedelemmel és a pénzmosással foglalkoznak. Döntés született arról, hogy egy büntető igazságszolgáltatással kapcsolatos statisztikákkal foglalkozó szakértői bizottságot alakítanak. A polgári igazságszolgáltatás területét illetően a statisztikák célzott tanulmányokból és hatásvizsgálatokból érhetők el. A fórum azzal fogja segíteni a Bizottságot, hogy véleményezi ezeket a statisztikákat, javítja a statisztikai módszereket és jobban hasznosítja az elérhető adatokat.

43. Egy internetes oldalt fognak indítani azzal a céllal, hogy terjesszék a fórum megállapításait, és hogy ösztönözzék a párbeszédet és a konzultációt. Ez állandó keretül szolgál majd a fórum tagjai közötti párbeszédhez, és megkönnyíti az

---

29 Lásd a CEPEJ jelentését és a SPACE statisztikáit.

30 2006/581/EK: A Bizottság 2006. augusztus 7-i határozata a bűnözéssel és büntető igazságszolgáltatással kapcsolatos adatokra irányuló szakpolitikai igényekkel foglalkozó szakértői csoport felállításáról. HL L 234., 2006.08.29., 29. o.

eszmecserét az érdekelt felekkel és a polgárokkal. A fórum munkáinak és tanulmányainak nagy része meg fog jelenni a honlapon.

44. A Bizottság jelentést fog készíteni a fórum tevékenységéről, amelyeket rendszeres időközönként be fog nyújtani a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek.

5. KÖVETKEZTETÉS

A fórum egyedülálló eszköz lesz a Bizottság számára a meglévő uniós eszközök hatásának jobb megértéséhez, az új eszközök szükségességének felismeréséhez, és általában véve a kölcsönös bizalom erősítéséhez. Azáltal, hogy helye lesz a különböző tapasztalatok és ellentétes szempontok rendszeres összehasonlításának, jobban fogjuk ismerni és érteni egymás igazságszolgáltatási rendszereit. A találkozók rendszeressége, a szerteágazó szaktudás és az igazságszolgáltatási rendszer összes szereplőjének hozzájárulása segíteni fog abban, hogy létrejöjjön egy szisztematikus, objektív és pártatlan értékelési rendszer, a hágai programban leírtaknak megfelelően.